

Jesper Petersens tale ved Danmarks Frie Forskningsfonds Forskningskonference

Taler

Jesper Petersen
Uddannelses- og
forskningsminister

Dato

3. maj 2022

Sted

København

Tak for invitationen til at give konferencen et par ord med på vejen. På en dag, hvor I skal have spændende debatter. Og hvor vi fejrer fremragende forskning og fremragende forskere.

Mod og nysgerrighed

I sidste uge mødte jeg en stor flok gymnasieelever fra hele landet. Nogle af dem er måske kommende forskere. De havde i hvert fald alle sammen valgt at bruge en dag på en forskningskonkurrence om hjernesygdomme.

Jeg talte med dem om, hvad der er vigtigt for at blive en god forsker. Hårdt arbejde først og fremmest. Det kan de fleste herinde nok nikke genkendende til. Men også nysgerrighed og mod.

Man er nødt til at være modig som forsker. Man skal turde tage chancer. Turde følge sin nysgerrighed. Selvom den leder én ned af den ene blindgyde efter den anden. Man skal tro på, at det næste store nybrud, den næste store originale idé, venter lige på den anden side af blindgyderne, frustrationerne og de mange lange arbejdsdage – og nætter – i laboratoriet eller på kontoret.

Kære Danmarks Frie Forskningsfond. I fremmer forskning, der er drevet af nysgerrighed og mod. Forskning, der er original, og som tager chancer. Forskning, som man kan se og mærke resultaterne af.

Fra malaria til corona

Et godt eksempel på det er professor ved Københavns Universitet Ali Salanti. I 2001 fik han sin første bevilling fra Danmarks Frie Forskningsfond til sit Ph.d-

projekt om malaria hos gravide kvinder. I forbindelse med projektet opdagede hans team et protein, som gør at malaria kan bindes til moderkagen. Forskere havde ledt efter lige præcis det protein i årtier. Nu stod Ali Salanti og hans team i København med det i hånden.

Med deres nye viden gik teamet i gang med at udvikle en malaria-vaccine til gravide. I løbet af den proces opdagede Salanti en sammenhæng mellem malaria-proteinet og et kræftmolekyle.

Og hans team begyndte sideløbende at udvikle en metode til at spore kræft via blodprøver.

I marts 2020 ramte corona, og Salanti og hans team smed alt, hvad de havde i hænderne for at gå i gang med at arbejde på en vaccine. Den 15. marts 2021 fik den første patient en dansk corona-vaccine i et laboratorium i Holland.

Det, der startede med en bevilling og en Ph.d. om malaria i 2001, udviklede sig på 20 år til et stik i armen med en dansk corona-vaccine. Og en lovende malaria-vaccine – og mulige nye kræftbehandlingsmetoder.

Ali Salanti er et fantastisk eksempel på forskningens uforudsigelighed. På mod og nysgerrighed. Hans historie viser os, at vi aldrig kan vide på forhånd, hvor de nye store opdagelser kommer fra. Derfor er den frie forskning fuldstændig essentiel for vores samfund.

Whitey on the Moon

I 1970 udgav musiker og digter Gil Scot-Heron sangen ”Whitey on the Moon”. Den blev brugt i filmen First Man, der handler om Neil Armstrong og Apollo 11-missionen.

Sangen handler om et liv i ekstrem fattigdom i New York. I første vers synger Scot-Heron, at hans søster er blevet bidt i foden af en rotte, men han har ikke har råd til at skaffe hende lægehjælp.

Efter hver tragiske budskab i sangen gentager han linjen ”and whitey on the moon”. Altså “de hvide er på månen”.

Scot-Herons sang er en skarp og humoristisk kritik af månekapløbet. Den – for

ham – absurde prioritering det var at bruge millioner af dollars på rumforskning, imens store dele af den amerikanske befolkning levede i fattigdom.

Man kan sagtens forstå hans pointe. I Danmark brugte vi 1960'erne med socialdemokratisk lederskab på at opbygge et socialt sikkerhedsnet. Et retfærdigt skattesystem, hvor de bredeste skuldre løfter mest. Vi fik lagt nogle af grundstenene til vores velfærdssamfund. I USA blev skillelinjerne mellem rig og fattig – sort og hvid – bare større og større. I den kontekst er det forståeligt, hvis store investeringer i rumforskning – for nogen - har virket som en absurd prioritering.

Legitimiteten er fundamentet

Månelandingen og den forskning, der lå bag, betød enorme teknologiske landvindinger for menneskeheden. Det var grundlaget for moderne computere.

Neil Armstrong tog et kæmpe spring for menneskeheden, og forskerne i NASA og MIT tog et lige så stort spring for teknologien. Apollo-missionerne var grobunden for den digitale revolution, som former vores verden og hverdag i dag.

Men den udvikling kunne ingen have forudset dengang. Og det var måske heller ikke særlig relevant for en fattig amerikaner, der havde problemer med at betale sin husleje eller skaffe mad til sine børn.

I Danmark er vi heldigvis milevidt fra den type ulighed og borgerrettighedskampe, som karakteriserede USA i 1960'erne. Vi har velfærd og et socialt sikkerhedsnet.

Men sangen er alligevel en god påmindelse om, hvorfor det er så enormt vigtigt, at befolkningen kan se formålet med forskning. At forskningen – og de fælles penge, vi bruger på den, har legitimitet. Og opbakning.

Danskerne skal kunne mærke værdien

Jeg nævner Scot-Herons sang, fordi den minder os om to vigtige ting:

For det første skal vi huske at formidle forskningen. Vi skal fortælle danskerne, om den nye viden, teknologi og produkter, vores forskere udvikler. Forskningen skal ud at leve. Ud at gøre en forskel for almindelige mennesker.

For det andet skal vi huske balancen. Den risikovillige forskning er afgørende for at vi når nybrud. Der skal være plads til det skæve, det langsigtede, det ukonkrete. Alt det vi ikke kan se et formål med endnu. Men der skal være en balance.

Vi skal fastholde et højt kvalitetsniveau i vores forskning. Og det skal være tydeligt for befolkningen, at vi både forsker for at blive klogere – og for at få konkrete resultater. For at løse virkelige problemer.

Danskerne skal kunne mærke værdien af forskningen.

Videnskabens kraft

Forskningen skal være med til at styrke vores livskvalitet og sundhed. Den skal være med til at løse klimaudfordringerne og gøre os uafhængige af russisk olie og gas.

Den skal gøre os klogere på os selv og hinanden, vores fortid og fremtid.

Danmark investerer nu over 25 milliarder offentlige kroner i forskning om året. Vi er blandt de få europæiske lande, der investerer 1 % af vores BNP i forskning. det land i OECD, hvor der udføres mest offentlig forskning i forhold til BNP.

Det gør vi, fordi det skal flytte noget. Skabe nye erkendelser. Gøre os klogere. Gøre verden bedre til at løse udfordringer. Gavne dansk erhvervsliv og beskæftigelse. Vi gør det, fordi forskningen er et fundament for vores velstand og velfærd.

I dag fejrer vi den fremragende forskning og de fremragende forskere. De originale ideer. Vi fejrer nysgerrigheden. Og modet til at tage fejl og prøve igen og igen.

Vi hylder de unge talenter. Stort tillykke til alle de nye forskningsledere. Nu er tiden til at dykke ned i det, I virkelig brænder for. Det er en stor mulighed og et

stort ansvar.

Derfor vil jeg tillade mig at sende jer videre i dag med et lidt højstemt citat fra en af Danmarks første og største forskere, Tycho Brahe, som sagde:

"Hverken magt eller rigdom, men kun kunstens og videnskabens kraft består".

Et passende citat på en dag som i dag. Tak til Danmarks Frie Forskningsfond. Tak til alle jer for jeres indsats. I er med til at sikre videnskabens kraft.

Tak for ordet.

Kilde

ufm.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Socialdemokratiet, Åbningstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/jesper-petersens-tale-ved-danmarks-frie-forskningsfonds-forskningskonference>